

DE STEMIBAND

VERENIGINGSBLAD

JAARGANG 42 NUMMER 2 2023

DE STEM BAND

*Verenigingsblad van het
Ettens Mannenkoor*

Secretariaat EMK:
Vulcaanstraat 13
7011EP Gaanderen
tel: 06-51194072

E-mail:
info@ettensmannenkoor.nl

Internet:
www.ettensmannenkoor.nl

Repetitielokaal:
Schutterij De Eendracht
Dorpsstraat 3A
7075 AC Etten

Rabobank:
IBAN NL82RAB00317801910
BIC RABONL24

Club van Honderd
Brouwersveld 8
7031 DB Wehl

Rabobank:
NL49RAB00359119557

Redactie

Wilma Geurts
Koos Kock

E-mail

stemband@ettensmannenkoor.nl

Voorzitter

Niels Berendsen voorzitter@ettensmannenkoor.nl

E-mail

Repetitieavond

maandagavond 19.45 – 22.00 uur

Dirigenten

Nick Moritz
Armanda ten Brink (*vocal coach*)

Podiumverhuur

Martin Breman tel: 0315-631058

Bestellen CD's

www.ettensmannenkoor.nl

E-mailadressen bestuur

penningmeester@ettensmannenkoor.nl
secretaris@ettensmannenkoor.nl
concertsecretaris@ettensmannenkoor.nl
publicrelations@ettensmannenkoor.nl

Voorzitter Club van Honderd

Maurice Ebbers

E-mail

cvh@ettensmannenkoor.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave en Concert- en activiteitenkalender	03
Onze adverteerders	04
Beste vrienden van het koor	05
Van de redactie en Inleveren kopij	07
Rabo ClubSupport	09
Herdenken in Etten	11
Even voorstellen: Taco de Liefde	17
Het Ettens Mannenkoor zingt op 7 mei op iconische plaatsen	21
Waarom zijn er zoveel Poolse militairen begraven in Oosterbeek?	32
Koorreis naar België van 27-29 mei	34
De koorreis 2023 bekeken door een lid van de reiscommissie	44
Beachvlaggen wapperen in Wageningen en Ieper	46
Serenade Didam bij Gilsing Herenmode in Didam op 15 juni	47
Steenovenconcert 2023: mijn eerste concert bij het Ettens Mannenkoor	49
De primeur van de tablet bij een concert van het Ettens Mannenkoor	50
Na de vakantie	51
Stichting Erfgoed Martinuskerk Etten	59
Tuinconcert met het Symfonisch Blaasorkest Gaanderen	64
De jarigen van juli, augustus en september 2023	65
Club van Honderd	67

Concert- en activiteitenkalender tot eind 2023

- 11-16 augustus   Huntenpop, inclusief op- en afbouw
- 21 augustus   19.45 uur Eerste repetitie na de zomervakantie
- 17 september   13.00 uur Lunchconcert Villa Ruimzicht Doetinchem
- 18 september   19.45 uur Open repetitieavond
- 14 oktober   20.00 uur Herfstconcert Pancratiuskerk 's-Heerenberg
- 04 november   Besloten concert Club van Honderd Dorpshuus
Varsselder
- 19 november   Contactmiddag Dorpshuus Varsselder
- 16 december   Kerstconcert Erve Kots Lievelede met Vieve Brass
- 23 december   Lustrum kerstconcert St. Martinus Etten met Vieve Brass

Kijkt u ook op <https://www.ettensmannenkoor.nl/> voor actuele informatie

Onze adverteerders

[Aannemersbedrijf Tonnie Jansen B.V., Etten](#)

[Aannemingsbedrijf Jan van Dulmen, Etten](#)

Administratie- en Belastingadvieskantoor Van Keulen, Etten

[Arendsen Staalbouw, Ulft](#)

[Bakkerij Ebbers, Terborg](#)

[Bouwbedrijf G. Jansen, Ulft](#)

[Bouwbedrijf Lubbers, Etten](#)

[Bouwman Import, Etten](#)

[Café en Vis-cafetaria Tiemessen, Etten](#)

Caravan Centrum, Gaanderen

Fa. Siemes, Etten

[Hendriksen Installatietechniek, Terborg](#)

[Houthandel Het Anker, Ulft](#)

[Partycentrum Scholtenhof, Etten](#)

[Recreatiecentrum Slooterveer, Etten](#)

[Rijwielhandel Frazer, Ulft](#)

[Rikken Assurantiën, Zeddam](#)

Shell Köster, Etten

[Shoppz, Gaanderen](#)

Snackcar Hollmann, Terborg

[Tiggelovend-Kok, Etten](#)

[Timmerfabriek Ebbers, Etten](#)

[Van der Veen Bloemenboerderij, Etten](#)

[Van Ooijen Bouw B.V., Lichtenvoorde](#)

[Vleesboerderij Dieker, Terborg](#)

[Welkoop, Silvolde](#)

Beste vrienden van het koor

Het moment van schrijven van dit voorwoord ligt vlak na ons Steenovenconcert en het Tuinconcert in het Onland. We staan altijd open voor mooie en bijzondere samenwerkingen en locaties om te zingen. Dat zul je zeker lezen in deze Stemband.

Na vele jaren hebben we onze warme banden weer aangehaald met het Symfonisch Blaasorkest Gaanderen. Ik heb werkelijk genoten van deze concerten en samenwerking! Niet alleen van de muziek, maar ook vooral van alles wat er rondom een concert gebeurt. De complete organisatie, de inzet van onze vrijwilligers, het klaarstomen van de solisten, puntjes op de i op de repetities. Er worden extra stappen gezet. Dan kijk je op deze zondagmiddag met voldoening terug. Ook ons bezoek aan Wageningen en de concertreis naar België mogen niet ontbreken in deze editie. Deze stonden in het teken van het jarenlange thema rondom herdenken en vrijheid. Hier hebben we mooie muziek aan over gehouden, die we zeker zullen blijven zingen.

In augustus gaan we weer aan de slag. Mooie plannen zijn er gesmeed door de concertcommissie. We starten in Doetinchem bij Villa Ruimzicht, dan via 's-Heerenberg naar Varsselder en via Lieveelde naar ons verjaardagsfeest op 23 december in de kerk in Etten. Voor de laatste keer in de huidige vorm van de kerk. Ook over de stand van zaken rond deze transitie van kerk naar Multifunctioneel en cultureel centrum kun je in deze editie lezen.

Hoe de concerten in het komend seizoen eruit komen te zien, zullen we in de komende Stembanden uit de doeken doen.

Ik hoop dat je met volle teugen kunt genieten van de vakantie en terugkomt met talloze geweldige herinneringen en verhalen om te delen. Vergeet niet om te ontspannen en wat quality-time door te brengen met jezelf of je naasten op vakantie.

Of je nu op een tropisch eiland bent of thuis in je eigen achtertuin, ik wens je een geweldige vakantie vol met zonneschijn en plezier.

Veel leesplezier!

Hartelijke groet,
Niels Berendsen
Voorzitter

Meer rendement door tijdig cv-onderhoud?

Zo werkt het.

Een goed werkende cv-ketel kan je veel geld besparen. Na verloop van tijd neemt het rendement van het toestel vaak af waardoor de stookkosten zullen stijgen. Daarom is het verstandig om jaarlijks te controleren of je cv-ketel het stookseizoen met overtuiging aankan en of er onderhoud nodig is. Bovendien is het verstandig om periodiek je ketel te laten reinigen. Hendriksen installeert en onderhoudt biedt daarom diverse cv-onderhoudsabonnementen aan, afhankelijk van je wensen. Ongeacht het merk ketel of de leeftijd. En is het toestel echt aan vervanging toe, dan gaan wij graag op zoek naar de hoogste rendement voor jouw situatie. Vanzelfsprekend.

Hendriksen. Zo werkt het.

 Hendriksen
INSTALLEREERT EN ONDERHOUDT

www.hendriksenbv.nl

Terborg: Vulkaanstraat 4 7061 AX 031 532 3005

Winterswijk: Koningsweg 217a 7102 CV 0543-513314

Van de redactie

In dit tweede nummer van De Stemband dit jaar zult u veel kunnen zien en lezen over het zeer recente verleden van het koor, maar ook een belangrijk artikel dat weliswaar voor een groot deel gaat over dingen die al gebeurd zijn, maar vooral ook verwijst naar de toekomst. Het is een verslag van de stand van zaken en van voornemens van de Stichting Erfgoed Martinuskerk Etten. Dit is de stichting die de kerk wil ombouwen tot een Multifunctioneel en Cultureel Centrum. Het Ettens Mannenkoor is een van de verenigingen die de intentie heeft uitgesproken en een intentieverklaring heeft ingeleverd met als bedoeling gebruik te gaan maken van de mogelijkheden die dit Centrum biedt. Wij hopen daar zo snel mogelijk, hopelijk nog in 2024, onderdak te vinden voor onze repetities en voor een deel van onze andere activiteiten.

Onze activiteiten de afgelopen tijd hebben veel in het teken gestaan van vrijheid. De verslagen van de herdenking van de bevrijding in 1945 op 30 maart, de tocht op 7 mei van het koor langs iconische plaatsen met betrekking tot de tweede wereldoorlog in Oosterbeek en Arnhem, de koorreis naar België met daarbinnen een bezoek aan herdenkingsplaatsen in Ieper en omgeving uit de eerste wereldoorlog en ook gedeeltelijk de inhoud van ons Steenovenconcert op 26 juni laten dat zien. We zijn blij dat we al 110 jaar onbelemmerd kunnen zingen wat we willen, met wie en voor wie. Dat dit niet vanzelfsprekend is heeft ook het koor ervaren in 1940-1945 en recent vanwege een heel andere reden in 2020-2022. We hopen en werken er aan dat we dit nog heel lang kunnen blijven doen.

Kent u iemand die mogelijk bij ons koor zou willen zingen: laat hem contact opnemen of liever nog op maandagavond om 19.45 uur langskomen in het gebouw van de Schutterij (achter het Klooster) aan de Dorpsstraat. Taco stelt zich in dit nummer voor als de nieuwste zanger van het koor! Het belangrijkste is dat een mogelijk koorlid zingen leuk vindt en van zingen in een koor voor een avond in de week zijn hobby zou wil maken. Nieuwe leden zijn altijd van harte welkom. Laat u een mogelijk nieuw lid via deze Stemband zien hoe leuk het kan zijn om bij het Ettens Mannenkoor te zingen!

We vragen u ook even te kijken naar Rabo ClubSupport op blz. 9.

In het artikel "Na de vakantie" kijkt dirigent voor een deel terug op de afgelopen concerten, maar kijkt ook vooruit naar het programma van het koor na de vakantie. Er staat veel te gebeuren. Het gedeelte tot januari vindt u op bladzijde drie bij de concert- en activiteitenkalender.

Wij wensen u een hele fijne vakantie!

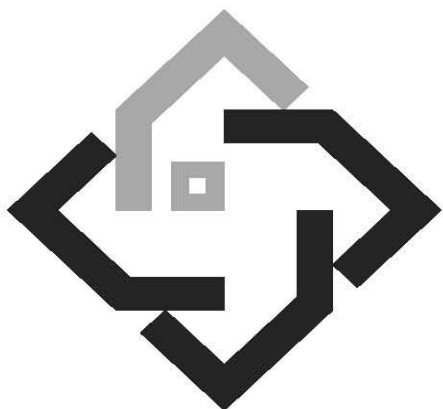
De redactie van De Stemband.

Inleveren kopij

Inleverdatum voor Stemband nr.2023-3 **15-08-2023**

mailadres: stemband@ettensmannenkoor.nl

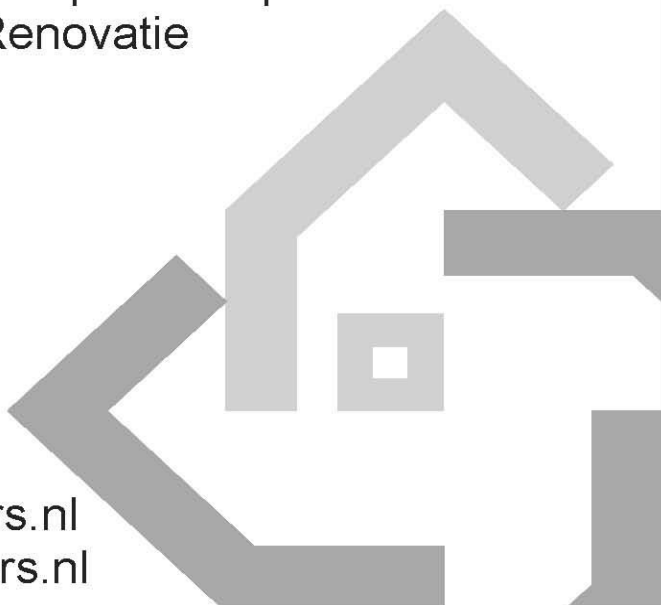
of bij een van de redactieleden

Timmerfabriek Ebbers B.V.

Kozijnen | Ramen | Deuren | Gevelelementen
Nieuwbouw | Renovatie

Etten Gld
www.tifa-ebbers.nl
info@tifa-ebbers.nl

Etten, 26 juni 2023

Geachte zangers, medewerkers en supporters van het Ettens Mannenkoor,

Het Ettens Mannenkoor wil net als de afgelopen jaren mee doen aan

Rabo ClubSupport

In 2022 heeft de deelname €688,40 opgeleverd voor het Ettens Mannenkoor, een heel mooi bedrag!

Leden van Rabobank Graafschap kunnen van 4 tot en met 26 september drie stemmen uitbrengen op drie verschillende verenigingen. Hoe meer stemmen een vereniging krijgt, hoe hoger de bijdrage vanuit Rabo ClubSupport.

Het Ettens Mannenkoor organiseert elk jaar een gratis concert voor alle belangstellenden in de regio in de Steenoven in Etten. Gemiddeld komen daar 900 tot 1000 bezoekers. De kosten van dit gratis concert, onder andere bestaande uit de huur van stoelen, toiletvoorzieningen en het zorgen voor aangepaste verlichting en een goede versterking, overstijgen de spontane bijdragen na afloop van het concert.

Het geld dat wij ophalen door mee te doen aan Rabo ClubSupport willen we gebruiken voor het bestrijden van de onkosten van dit gratis toegankelijke Steenovenconcert.

Het zou fantastisch zijn als jij, je familie en vrienden helpen bij het realiseren van dit doel, door op ons te stemmen in de Rabo ClubSupport stemweken. Dit kan alleen als je lid bent van Rabobank Graafschap. **Bij een en/of rekening ben je beide lid en kan je beide stemmen!**

Stemmen kan via Rabo Internetbankieren of de Rabo App.

Help het Ettens Mannenkoor, jouw koor en probeer zoveel mogelijk stemmen te vergaren voor het koor tijdens de stemweken van 4 tot en met 26 september!

Alvast heel erg bedankt!

Het bestuur van het Ettens Mannenkoor

AANNEMINGSBEDRIJF
JAN VAN DULMEN B.V.

WWW.JANVANDULMEN.NL

ETTEN Tel. 0315 - 323680

Lubbers Bouw

Etten - Hengelo Gld www.lubbers-bouw.nl

**UW ADRES VOOR: NIEUWBOUW, VERBOUW, ONDERHOUD,
RENOVATIE EN INBRAAKPREVENTIE.**

 Tonnie Jansen bv
AANNEMERSBEDRIJF

ZEDDAMSEWEG 11 - 7075 EA ETTEN - TEL. NR. 0315-340751

E: info@tonniejansenbv.nl

W: www.tonniejansenbv.nl

Herdenken in Etten

Wat is het toch mooi dat men in Etten jaarlijks op integere en tegelijk indrukwekkende wijze stil staat bij de bevrijding van de onderdrukkers in 1945.

'We mogen het niet vergeten,' wordt er vaak geroepen en net zo vaak doen we het toch. Soms lijkt het er op dat herdenken net zoets is als het financieel steunen van een goed doel.

Even wat geld in de collectebus en dan ben je er weer voor een jaartje van af. Met die houding maakte in Etten een bijzondere gast korte metten!

Bij de laatste herdenking had de organisatie Mart de Kruif uitgenodigd, voormalig commandant bij de Nederlandse strijdkrachten.

De herdenking was in verband met zijn komst zelfs een dag naar voren verschoven, op de daadwerkelijke herdenkingsdatum kon De Kruif niet.

Zelden zal een beslissing van een organisator zo krachtig zijn bevestigd als 30 maart jongstleden. De Kruif onderstreepte met een fantastisch betoog het belang van herdenken.

Foto's: Fred Berns

Ik kan zijn toespraak niet reproduceren, maar ik zal proberen te verwoorden welke indruk het op mij maakte.

Shell

24 UURS
SERVICE

Shell Köster Tankstation

SLINGERPARALELL 2 ETTEN

V.O.F. J. KÖSTER
Meesterijweg 3
7075 EG Etten
Tel: 0315 - 324340

BROOD

GEBAK

CHOCOLA

Bakkerij **EBBERS**

Vulcaanstraat 3 Terborg
T: 0315 323328

De Kruij brak niet alleen een lans voor de bevrijders van Etten, maar voor alle veteranen die zich over de hele wereld hebben ingezet en nog steeds inzetten voor vrijheid.

Vrijheid is helaas niet vanzelfsprekend, zoals wij het vaak wel ervaren, het recht op vrijheid moet vaak worden verdedigd.

Dat zien we in vele conflicten en oorlogen om ons heen, zowel in het verleden als in het heden. Maar ja, hoe dichtbij is dat?

Wat indruk op mij maakte was de manier waarop De Kruij de strijd voor vrijheid naar ons eigen leven bracht.

Discriminatie, agressief gedrag in het verkeer of het voetbalstadion of aan de balie in het ziekenhuis, in de winkel of in de horeca zijn allemaal aanvallen op de vrijheid van anderen.

Net zoals het bedreigen van politici, het aanvallen van brandweerlieden, politie en ziekenbroeders of de bedreigingen en vuilspuiterij op internet.

Dat zijn zaken waar we zelf ook tegenaan lopen ..... En wat doen we daar aan?

www.mokix.com

VAN KEULEN

administratie- en belastingadvieskantoor

Uiftsestraat 30b
7075 DD Etten
Postbus 129
7060 AC Terborg
info@adminvankeulen.nl

tel. 0315 – 340533 - administratie
Mob. 06 – 54658869 - computerverwerking
Fax 0315 – 340566 - loonadministratie
- belastingzaken
- bedrijfsadviezen
- subsidies

Zonder te roepen dat je op straat als bemiddelaar tussen vechtende partijen moet springen, betoogde De Kruif wel degelijk dat er niet alleen in het groot maar ook in het klein voor vrijheid moet worden opgekomen.

Steeds maar weer weggijken en gedogen helpt de vrijheid niet.

Het is onze vrijheid en het ligt zeker ook aan onszelf of het vrijheid blijft.

Nick Moritz

Aanhangers Siemes Etten

BJ Siemes
Oude IJsselweg 20
7075 DN Etten

www.aanhangerssiemes.nl
E-mail: info@aanhangerrsiemes.nl
Tel: 06-5199 5121

Zeddamsesweg 34 – 7075 EE Etten – telefoon: 0315 – 323103
<https://www.etenendrinkentiemessen.nl/>

Even voorstellen: Taco De Liefde

Ik ben in 1975 geboren in Zoetermeer. Mijn moeder is overigens Amsterdamse, mijn vader een Beijerlander. In die tijd ontwikkelde Zoetermeer zich in razend tempo van boterdorp naar een stad van formaat. Mijn jeugd bracht ik dus deels in de polders, deels op de grote bouwplaatsen van de stad door.

Na mijn middelbare school ben ik naar Hotelschool Maastricht gegaan, waar ik ook mijn man heb leren kennen. Daarna verkoper en later voorraadbeheerder bij een grote diamantair op de Dam. Na zeven jaar en vier overvallen was ik er echter wel klaar mee, en ben ik de Dam overgestoken naar de Bijenkorf: Nespresso. Naast

mijn werk heb ik toen enige tijd 'Religiestudies' gestudeerd aan de UvA. Om het koppetje ook bezig te houden zeg maar.

In die tijd woonden we in de Bijlmer, waar we enorm van hebben genoten. Deze 'stad in een stad' is etnisch enorm divers. En omdat iedereen in de Bijlmer bij een minderheid hoort, was de sfeer in de regel heel tolerant en ontspannen. Wel zo fijn. Mijn man George is geboren in Zevenaar, opgegroeid in de Liemers en later in Arnhem. Daarom zijn we in 2009 van Amsterdam naar Arnhem verhuisd. De 'ramen' van het Spijkerkwartier waren toen net opgedoekt en we betrokken een nogal uitgewoonde benedenwoning op de Spijkerstraat. Van baan gewisseld, en aan de slag gegaan in het Crematorium te Dieren. Een bijzondere en fijne baan, heel leerzaam.

Sinds mijn studietijd had ik overigens niet meer gezongen, behalve dan af en toe in het koortje van de kerk, maar in Arnhem ben ik weer wat meer met muziek gaan doen. De lokale zangschool organiseerde themaprojecten, waar je aan mee kon doen en dat heb ik meermaals gedaan.

In 2016 kreeg George een baan in Zwitserland, waardoor we uiteindelijk 7 jaar in Basel hebben gewoond. Na een stoomcursus Baseldütsch heb ik die jaren in een groot vegetarisch restaurant gewerkt. Basel is een rijke stad en economisch zeer afhankelijk van immigranten. En je voelt je natuurlijk pas écht immigrant na de eerste keer dat iemand zegt dat je moet oprotten naar je eigen land. Best een louterende ervaring. Goede tijd gehad, aardig mondje dialect geleerd.

Omdat onze ouders inmiddels tegen de tachtig lopen zijn we teruggekomen naar Nederland. We hebben een huis met flinke tuin in Silvolde gekocht. George's ouders wonen in de buurt en voor mijn ouders hebben we een extra slaapkamer ingericht zodat ze veel tijd bij ons door kunnen brengen. Nog twee asielkatten erbij genomen en nu zijn we op orde. Hier blijven we.

In Basel was nooit duidelijk hoe lang we er zouden blijven, dus een koor of vereniging heb ik er niet gezocht. Achteraf jammer. Zodra onze terugkeer duidelijk

de GROOTSTE in tuinhout van kwaliteit

houthandel het anker

- Vuren geïmpregneerd hout
- Rondhout
- Hardhout
- Douglas
- Eiken
- Kastanje
- WPC / Hout-composiet
- Schermen / Schutting
- Vlonders & Terrassen
- Overkappingen

**BESTEL
NU OOK IN ONZE
WEBSHOP!**

was besloot ik, dat één van de eerste dingen om te regelen het vinden van een koor was. En waarom het EMK? Mijn buurman in Silvolde prees het EMK als alom bekend en prees de kwaliteit. Na verder inlezen bleek ook wel dat het EMK een flinke staat van dienst heeft en het duidelijk niet alleen om de 'derde helft' gaat. En een meer calculerende reden om voor het EMK te kiezen: het is een groot koor. Steeds meer koren verdwijnen door gebrek aan aanwas en ik zoek een plek die ik me door de jaren heen eigen kan maken. Dan is het lullig als een vereniging er binnen drie jaar mee ophoudt. En tot slot: jullie hebben me hartelijk ontvangen en het voelt goed bij het EMK. Ik moest even wennen aan het repertoire, maar hoe meer ik erop studeer, hoe meer mooie kanten me aan veel stukken beginnen op te vallen. Ik ben een langzame leerling en 'van huis uit' gewend om de tenorpartij te lezen. Maar het bevalt me goed bij de bassen en ik begin te merken dat m'n inspanningen voorzichtig de eerste vruchten beginnen af te werpen. Het wordt nog wel wat.

En op de valreep nog even wat steekwoorden met betrekking tot muziek: Goldkorn, Abba, Gluck, Händel, Michel Legrand, Nina Simone, Eurovisie, Philip Glass, Sondheim, Christina Branco, Schubert, Les Mis.

Taco De Liefde

Na een wederzijdse proefperiode van drie maanden zingt Taco De Liefde sinds kort officieel bij de tweede bassen. Na de repetitie op 22 mei werd hij door voorzitter Niels van harte welkom geheten en kreeg een welkomstpakket, bestaande uit het jubileumboek 2013 en enkele cd's.

Veel plezier Taco bij het Ettens Mannenkoor!

TIGGELOVEND-KOK bv
STAALCONSTRUCTIE

Warmseweg 27
7075 EL ETTEN

W: WWW.TIGGELOVEND-KOK.NL

E: INFO@TIGGELOVEND-KOK.NL

T: +31 (0) 315 - 323840

F: +31 (0) 315 - 326528

A decorative graphic featuring stylized grey leaves and a central five-petaled flower, with a vine-like element extending from the top left.

Voor al uw:

- Boeketten
- Bruidswerk
- Grafwerk
- Kerkversiering etc.

Kwekerij/Bloemenboerderij
Van der Veen
Zeddamsseweg 21- 7075 EC Etten
Tel. (0315) 32 31 33

hollmann's

Snacks EN IJS

Terborg - Marktplein

Het Ettens Mannenkoor zingt op 7 mei op iconische plaatsen

De voorbereidingen

Op zoek naar unieke, aparte, mooie, bijzondere en prachtige locaties, dat is één van missies waar de concertcommissie na de coronaperiode mee aan de slag is gegaan.

Het is 24 mei 2022 wanneer Niels en Richard namens de concertcommissie van het Ettens Mannenkoor een afspraak hebben op een locatie ergens in Doetinchem. Er is tijdens één van de vergaderingen een idee ontstaan om op deze locatie een concert te geven. Dit werd aan onze contactpersoon voorgelegd en het was direct een hit en de datum voor het nu al unieke concert werd vastgelegd en ergens in 2023 zal hier een concert gegeven worden.

Gedurende dit gesprek kwam ook het grote project “Van Bezetting tot Vrijheid” kort voorbij, wat helaas niet heeft door kunnen gaan en waarvoor de commissie tevergeefs gezocht heeft naar andere locaties of mogelijkheden. Toen kwam de vraag of we dit thema niet ten gehore wilden brengen op het terras van Hotel de Wereld in Wageningen. Gewoon, buiten in de zon ergens rond Bevrijdingsdag 5 mei, misschien wel zondag 7 mei. Hoe gaaf is dat! Afspraak is om alles uit te werken en een bezoek te brengen aan Hotel de Wereld in Wageningen.

Tijdens een volgende vergadering kwam het idee naar voren om die dag ook het Oorlogsmuseum in Oosterbeek en de militaire begraafplaats in Oosterbeek te bezoeken. Een hele dag met de Kears op stap in het teken van herdenking, vrede en vrijheid. Dat is het!!! Na corona weer een hele dag met mekaar op stap en dat gevoel van samen uit en op locatie zingen weer uitbouwen. Tevens nodigen we de sponsors uit die ons geld geschonken hebben voor het project “Van Bezetting tot Vrijheid”.

In de maanden daarna is er contact gelegd met Hans Hooft, hotelmanager van Hotel de Wereld en een afspraak gemaakt om de locatie te bezichtigen. Op zaterdag 10 december 2022 (zie foto) zijn Patrick, Hans en Richard op bezoek geweest. Al snel werd duidelijk hoe uniek deze plek is, niet alleen voor Nederland maar voor de hele wereld. Na een kort gesprek en een paar details vastleggen, geeft Hans ons een kleine rondleiding door het Hotel.

De maanden februari, maart en april werden gebruikt om diverse contacten te leggen en afspraken te maken met verschillende instanties. Gonny regelt het vervoer met Brookhuis en geeft door hoe de dagplanning verloopt. Daarnaast wordt het museum ingelicht dat we met een groep van ongeveer 80 personen komen, maar dan wel een half uur voor de officiële openingstijd, anders redden we het niet om de dagplanning te halen. Navraag gedaan bij de Internationale instantie die de

Stalling¶

van-toercaravans¶

¶

CARAVAN¶

CENTRUM¶

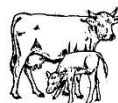
Industrieterrein-Akkermansweide¶

Toekomstweg-9 (hoek-slabweg)¶

7011-ET-Gaanderen¶

Tel.:06-51451612¶

Vleesboerderij
Dieker

Blonde d'Aquitaine

Voor al uw rund- en varkensvlees

Bezoek onze boerderijwinkel op
MA,WO,VR en ZA van 9.00 tot 18.00

of kijk voor meer informatie op onze site:
www.vleesboerderijdieker.nl

NEEM OOK EENS EEN KIJKJE OP:
WWW.WELKOOP.NL

Speciaalzaak in:

- * tuinartikelen
- * diervoeders en benodigheden
- * ijzerwaren en gereedschappen
- * werkkleding en schoeisel
- * agrarische artikelen

SILVOLDE

Ulftscweg 126, tel. 0315 - 32 35 10

Oorlogsgraven in Nederland beheert met de vraag of we mogen zingen tijdens ons bezoek. Uiteraard nog even contact met Hans Hooff over de lunch, podiumopbouw, stoelen, reservering van tafels buiten, enz. enz. Zeker niet vergeten dat Nick en Armanda ook het repertoire voor die dag in elkaar hebben gezet en vastgelegd. Nadat Gonny, Ronald, Esther en Richard op 2 april 2023 de hele route als verkenning een keer hebben afgelegd is het dan eindelijk definitief rond. Prachtig, niet normaal veel zin in!

Bespreking van het capitulatie document in Wageningen. Bron: Wikipedia

*De **capitulatiebespreking in Wageningen** was de overgavebespreking op 5 mei 1945 in Wageningen tussen de geallieerden en de Duitse troepen in Nederland. De Canadese generaal ontbood hierbij de Duitse opperbevelhebber Johannes Blaskowitz naar Hotel De Wereld in Wageningen om daar in het bijzijn van prins Bernhard als commandant van de Binnenlandse Strijdkrachten de uitwerking van de capitulatie te bespreken. Foulkes zou voor deze plaats hebben gekozen wegens de ligging van Wageningen aan het toenmalige front, de afwezigheid van burgers vanwege de evacuatie van de plaats en de symboliek van de naam "De Wereld". Op deze dag wordt sindsdien in Nederland Bevrijdingsdag gevierd.*

3 zalen
evenemententerrein
3 terrassen
eigen open water
sportveld
goede keuken
actieve feesten
bedrijfsfeesten
vergaderzaal
ruime parkeergelegenheid

Partycentrum Scholtenhof

“De ideale accommodatie”

0315-326356 www.scholtenhof.nl

Oorlogsgraven in Nederland beheerd met de vraag of we mogen zingen tijdens ons bezoek. Uiteraard nog even contact met Hans Hooft over de lunch, podiumopbouw,

Recreatiecentrum SLOOTERMEER

Fam. Slood

Telefoon: 0315-323585

Varselderseweg 9, 7075 DR Etten www.slootermeer.nl

Het hele jaar geopend

- * Natuurbad met zandstrand en uitstekende zwemgelegenheid.
- * Apart surfgedeelte (zonder motorboten).
- * Speel terrein met veel en veilig waterplezier voor uw kinderen.
Het geheel is onder toezicht.
- * Aansluiting elektra, water en riolering op alle plaatsen mogelijk.
- * Moderne sanitaire voorzieningen
- * Snackbar, zelfbedieningswinkel.
- * Gezellige kantine met bar en een fijn terras.
- * Prachtig viswater.
- * Complete wasserette.
- * Speeltuin en sportvelden.
- * Ruime parkeergelegenheid.
- * Twee all weather-tennisbanen.

Tijdens het hoogseizoen worden onder begeleiding diverse activiteiten georganiseerd o.a. voetbal- en volleybaltoernooien, kinderspelen, dans- en disco-avonden etc.

De week voorafgaand

Je kunt als commissie nog zo goed alles voorbereiden, maar bij een buitenconcert is er één gegeven wat je absoluut niet in de hand hebt: HET WEER!!

Dinsdag 2 mei rond 12.15 uur belde Hans Hoofd met de serieuze vraag of het concert wel door kon gaan. Hij had sterk zijn twijfels in verband met de weersverwachtingen voor zondag 7 mei. Vanaf een uur of één zou het de hele middag alleen maar gaan regenen en binnen is geen optie! En nu? Donderdagmorgen 4 mei nog maar eens bekijken! Oei oei. het bestuur is inmiddels ingelicht en is in overleg wat te doen.

Intussen was op maandagavond tijdens de repetitie Regio 8 al op bezoek geweest voor een interview over ons bijzondere concert. Paar mooie opnames gemaakt en dit zou op dinsdag 2 mei uitgezonden worden. Huub Reijers mocht zijn verhaal doen over zijn ervaringen als kleine jongen tijdens de oorlog en de evacuatie van Arnhem in september 1944.

Donderdag 4 mei maar weer even contact gezocht met Hans Hoofd. Weersvoorspellingen zijn nog steeds niet erg gunstig. Intussen natuurlijk ook even contact gelegd met Gerrit Vossers, de weerboer uit het Oosten. Mmmmm, het wordt er niet beter op. Spanning stijgt of het wel droog blijft.

Afgesproken met Hans is om het door te laten gaan en zoals hij het verwoordde: "We laveren met het weer mee". Daar waren we allang blij mee. "It giet oan!"

De grote dag

Eindelijk is het dan zondag 7 mei en al vroeg, rond 8 uur, melden zich de eerste zangers en al snel is het plein gevuld met de rest van het koor en sponsors. Gonny checkt te lijst, hier en daar moeten nog wat stropdassen gerecht worden of volledige kostuums aangetrokken worden.

Ondertussen is Dirk Wanders met collega's druk bezig om de bus te laden met alle apparatuur, standaards, boxen en vlaggen, zodat er op tijd vertrokken kan worden richting Oosterbeek.

lets voor half 10 arriveert de bus bij Villa Hartenstein/Airborne Museum in Oosterbeek. Iedereen neemt bij de ingang een radio/ontvanger in ontvangst en dompelt zich onder in de dagen die Oosterbeek en Arnhem meemaakten tijdens Market Garden september 1944. Na de indrukwekkende tour worden op het terras de ervaringen gedeeld onder het genot van een lekkere bak koffie.

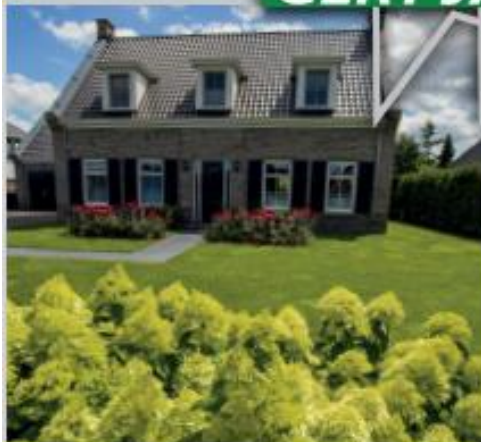
Uiteraard konden we niet vertrekken voordat we een tweetal nummer gezongen hadden op het bordes voor Villa Hartenstein. Het Oerkrains

volkslied en Comrades in arms.

Vanaf de Villa is het maar een korte rit naar de militaire begraafplaats Gemene Best Oosterbeek/Arnhem. We kregen al door dat hier een cameraman van Omroep

bouwbedrijf
GERT JANSEN

*t Goor 3-B * 7071 PC Uift * 0315-632330

info@gertjansen.nl * www.gertjansen.nl

Gelderland stond te wachten op ons voor een mooie opname met Huub in de hoofdrol.

Bij aankomst heeft Patrick nog een mooi verhaal verteld over hoe het met name de Poolse soldaten verging tijdens de oorlogsdagen in en om Oosterbeek en Arnhem.

Terwijl iedereen daarna de begraafplaats oploopt en de graven bekijkt, geeft Huub een interview af aan cameraman en interviewer Rob.

Bij het grote monument heeft het koor zich verzameld en een tweetal nummers gezongen. Titus zingt een indrukwekkend solo bij Nobody Knows waarna het koor Pieu Jesu zingt. Niels legt namens het Ettens Mannenkoor een mooi bloemstuk bij het monument.

Vogue Basic met voorwielmotor voor €1199

- Shimano 3 versnellingen
- Gesloten kettingkast
- Verende voorvork + zadelpen
- 500 Wh accu
- Standaard 2 jaar garantie
- Mogelijkheid tot 5 jaar garantie
- Ook leverbaar met 7 versnellingen
- Verkrijgbaar in diverse kleuren

www.rijwielhandelfrazer.nl
F.B. DEURVOORSTRAAT 18 ULFT
Tel. 0315 - 681448

Altijd in de buurt

Iedereen verdient een bank in de buurt.

Daarom heeft RegioBank Zelfstandig Adviseurs in dorpen en kleine steden. Gewoon, een kantoor om de hoek met een bekend gezicht. Bij ons regelt u uw geldzaken zoals u dat wilt. Op kantoor, via internet of app.

RegioBank is altijd dichtbij.

Rikken Assurantiën B.V.

's-Heerenbergseweg 12a
7038 CC ZEDDAM
T (0314) 65 16 00
E info@rikkenassurantien.nl
I www.rikkenassurantien.nl

Wij zijn uw bank. RegioBank

Zelfstandig Adviseur

Qua planning lopen we iets voor, maar dat maakt eigenlijk niet zoveel uit want dan is er genoeg ruimte om in volle teugen te gaan genieten van de lunch bij Hotel de Wereld. Na een korte rit van ongeveer 25 minuten stopt de bus op de historische plek midden in Wageningen. We worden hartelijk ontvangen door het personeel en uiteraard door Hans Hoofd. We lopen door de grote zaal, daar waar het bijna 80 jaar geleden allemaal gebeurd is, naar de lunchroom. Hans verwelkomt ons allemaal en geeft aan dat het allemaal best spannend was of het weertechisch nog in order kwam, maar hij stelt ons gerust; het blijft droog tot kwart voor 6.

Alle koorleden en sponsoren doen zich tegood aan de overheerlijk gevarieerde lunch. Zeer goed verzorgd door de chef

van het hotel en liet aan niets te wensen over.

Na de lunch moest het podium natuurlijk nog opgebouwd worden door de collega's podiumbouwers. Wat een geoliede machine is dat! Stofjas an, anpakken en bouwen. Auto met aanhanger voorgereiden en iedereen weet op aanwijzingen van Jan Grob precies wat ze moeten doen en in mum van tijd staat er een degelijk en mooi podium. Daarnaast nog de kabels voor microfoons, headset, boxen en toetsen en het kan beginnen.

En dan is het bijna zover. De borden en kopjes zijn snel opgeruimd zodat er in de lunchroom kan worden ingezongen. Nog een laatste toi toi en dan is het opstellen in kooropstelling naast het terras. We zien dat onze sponsoren een

Rijksweg 112B - 7011 EC Gaanderen
Tel: 0315 - 32 33 16

Shoppz Elektro Gaanderen
Rijksweg 112b
7011 EC Gaanderen
0315-323316
info@shoppz.nl

plek hebben gevonden aan tafels die voor hen zijn gereserveerd. Het weer is prachtig en hup daar gaat ie!! Wat een prachtig koor en op deze dag een super mooie uitstraling.

Na afloop van het concert was er nog een leuke en gezellige nazit. Iedereen was erg tevreden hoe het concert verlopen is, met veel positieve reacties van bezoekers en kenners die het concert bijgewoond hebben. Gedurende de hele dag zat alles mee, maar dat was ook goed geregeld door de commissie. En ze zeggen wel eens dat je geluk kunt afdwingen, nou dat hebben we misschien dan wel gedaan met het weer, want dat was fantastisch.

Alles weer netjes ingepakt en we zaten nog geen half uur in de bus op de terugweg naar Etten en toen.....je raadt het al: **REGEN!!**

Graag willen we iedereen die aan deze dag een bijdrage heeft geleverd enorm veel dank zeggen.

Richard Fukkink

Waarom zijn er zoveel Poolse militairen begraven in Oosterbeek?

Na het Von Ribbentrop pact tussen Duitsland en Rusland is het voormalige land Polen verdeeld tussen Duitsland en Rusland. Daarna is Duitsland op 1 september 1939 Polen binnengevallen vanuit het Westen en Rusland vanuit het Oosten.

De eerste actie die Rusland toen heeft uitgevoerd is het gevangenzetten van de Poolse elite, waaronder vele generaals en officieren die in het plaatsje Katyn allen zijn geëxecuteerd, in totaal 22000 mensen.

Saignant detail: voor de herdenking van 10 april 2010 is de voormalige president Lech Kaczynski met een groot gevolg van notabelen verongelukt tijdens een vliegtuigramp.

Katyn: Poolse soldaten op weg naar de plaats waar ze geëxecuteerd zullen worden

Enkele officieren wisten te vluchten waaronder generaal Sosabowski en generaal Maczek. Zowel Sosabowski als Maczek zijn geboren in Galicië dat destijds tot Oostenrijk- Hongarije behoorde en nu een provinciehoofdstad is in de Oekraïne.

Beide generaals hebben in het toenmalige vrije Engeland met een groep van gevluchte Poolse militairen een nieuwe eenheid gevormd, de AK brigade (AK staat voor Armi Krajowe en dit staat voor het vrije Poolse leger in het Nederlands).

Generaal Maczek heeft met een deel van zijn onderdeel meegeholpen bij de invasie vanuit Sicilië en is door geheel Italië heen getrokken, waarbij de grootste verliezen werden geleden bij Monte Casino.

Generaal Sosabowski heeft in Engeland de 1^e onafhankelijke Parachutistenbrigade opgericht die is ingezet bij de slag om Arnhem.

Hij was hier eerst op tegen omdat hij zijn legereenheid wilde gebruiken voor de bevrijding van Warschau, waar inmiddels een opstand aan de gang was. Hij werd echter door Montgomery overgehaald om mee te doen aan de slag om Arnhem, waarna hij kon doorstoten naar Warschau.

Maar zoals we allen weten is de slag om Arnhem een grote flop geworden en hebben de laatst gelande Poolse parachutisten geholpen om de laatste Engelse en Poolse militairen te evacueren over de Rijn bij Driel.

Tijdens de oorlog en na de Oorlog werd de schuld min of meer geschoven op het niet goed functioneren van Sosabowski, waardoor hij oneervol werd ontslagen en hij eindigde als elektromonteur in een fabriek in Engeland.

Na de tweede wereldoorlog is er een strijd geweest voor eerherstel. Inmiddels is Sosabowski vanuit Engeland opgehaald en met militaire eer begraven op de Powazki begraafplaats in Warschau.

In Polen dragen vele padvindergroepen de naam van de generaal.

In Nederland heeft toenmalig Prins Bernard zich hard gemaakt voor eerherstel, waardoor uiteindelijk op 9 december 2005 de militaire Willemsorde en de bronzen leeuw werden toegekend aan de generaal en zijn eenheid. De 1^e onafhankelijke Parachutisten brigade werd geëerd met de militaire Willemsorde.

Tevens is Sosabowski ereburger geworden van de gemeente Heteren.

Patrick van Ooijen

Koorreis naar België van 27-29 mei

Met 62 personen, waaronder 33 zangers vertrokken we zaterdagochtend 27 mei vanuit Etten richting Brugge.

Onze Belgische chauffeur op deze trip was Dirk. Zijn vrouw Lieske was mede aan boord voor het verzorgen van de drankjes. Als begroeting werd door een aantal (jonge) zangers het tot dat moment voor mij onbekende lied “Lieske, hebt gij Uw vlieske nog” gezongen. De toon voor deze reis was daarmee gezet. Lieske zou zich gedurende de reis ontpoppen tot een hartelijke, sympathieke en humoristische gastvrouw die al snel door iedereen op handen werd gedragen.

De eerste tussenstop was in de buurt van Tilburg waar de beentjes even gestrekt

konden worden. Hier ontmoetten we een gezelschap jonge dames die de vrijgezellendag van een van hen aan het vieren waren. Kortom een mooie gelegenheid om de dames even toe te zingen.

Rond 13.00 uur kwamen we aan in Brugge waar we tot 16.30 de tijd hadden om op eigen gelegenheid deze prachtige stad te aanschouwen. Het was er zeer druk. De terrassen zaten vol en de bekende paardenkoetsen reden volop door het centrum.

Even uitrusten tijdens de vermoeiende bezichtiging van Brugge

Om 16.30 uur was het verzamelen bij restaurant Maximiliaan van Oostenrijk voor het gezamenlijk diner waarna de reis werd voortgezet naar ons hotel, een voormalig klooster in het centrum van Gent.

Nog even spontaan zingen voordat we de bus in gaan

Daar aangekomen was het inkwartieren en was er gelegenheid om ook deze mooie stad te verkennen.

In de tuin van het hotel, een voormalig nonnenklooster

Na het ontbijt gingen we de volgende dag al vroeg op weg naar Ieper. Deze plaats heeft in de Eerste Wereldoorlog een belangrijke rol gespeeld.

Links de Lakenhalle met het In Flanders Fields museum, rechts de St. Maartenskathedraal

Er is hier destijds volop gevochten en vele burgers en soldaten zijn er gesneuveld. Veel in deze omgeving herinnert nog aan deze oorlog zoals de 178 aanwezige militaire begraafplaatsen alsook het In Flanders Fields Museum wat door ons bezocht werd.

Inzingen in de St. Maartenskathedraal

Om 13.30 uur stond het 1^e concert op het programma, in de St. Maartenskathedraal. Bij het inzingen merkten de dirigenten en zangers al dat de akoestiek niet in het voordeel was. Opperste concentratie was vereist. Desondanks kon men tevreden zijn over hetgeen geboden werd. Helaas viel de publieke belangstelling wel wat tegen, ondanks de nieuwe beachvlaggen die buiten vrolijk wapperden om bezoekers naar binnen te lokken.

Na het concert was het teruglopen naar de bus voor de tour “Klassieke Noorder leperboog” die ons naar verschillende militaire begraafplaatsen bracht (Essex Farm Cemetery, Langemark en Tyne Cot). Tijdens deze tour werden we begeleid door twee gidsen die volop uitleg gaven over deze begraafplaatsen.

Met gids op Essex Farm Cemetery

Wat mij opviel was de zeer jonge leeftijd van de gesneuvelde soldaten. Het waren veelal nog maar jongens die uit de vele koloniën die het Britse Rijk die tijd had naar Europa waren gekomen om tegen de vijand te vechten. Ook bezochten we een Duitse militaire begraafplaats waar meer dan 40.000 soldaten begraven zijn, veelal in massagraven maar wel van elk naam en leeftijd vermeld.

Na deze tour was het tijd voor het diner waarna we op tijd weer bij de Menenpoort moesten zijn voor de bijdrage van ons koor aan de dagelijkse ceremonie. De Menenpoort is een gedenkteken in de vorm van een triomfboog en vermeld de namen van 54.896 vermiste soldaten van het toenmalige Britse Imperium. Sinds

Armanda, Nick en Niels overleggen voor de Menenpoort met de organisator van de ceremonie

1928 wordt hier, met uitzondering van de Tweede Wereldoorlog, dagelijks de Last Post geblazen. Dit ter nagedachtenis aan alle gesneuvelde burgers en militairen. Omdat de Menenpoort tijdelijk in de steigers stond vond de ceremonie plaats op het naast gelegen plein voor de poort.

Een deel van de toeschouwers bij de dagelijkse ceremonie bij de Menenpoort

Mede door het goede weer en het Pinksterweekend stond het al voor 19.30 uur vol met mensen die allemaal muistil wachtten op de aanvang van de Ceremonie. Deze verloopt volgens een vast protocol waarbij exact om 20.00 uur de eerste tonen van de Last Post worden ingezet. Hierna was het de beurt aan het EMK voor het zingen van Pie Jesu en Nobody Knows waarbij zonder anderen tekort te doen het optreden van Titus als solist in Nobody Knows imponerend was. Vervolgens was het de beurt aan de afgevaardigden van diverse verenigingen om een krans te leggen. Hier ging het bij de organisatie even mis want men vergat om aan onze voorzitter Niels het teken te geven dat hij de krans kon leggen. Gelukkig had één van de secondanten het in de gaten en kon Niels voordat de eerste tonen voor de aftocht werden geblazen ook de krans leggen. Een zeer indrukwekkend gebeuren daarbij ook bedenkend dat dit zich dus elke avond herhaalt. Hierna keerden we weer terug naar ons hotel.

De reiscommissie had ervoor gezorgd dat de bar van het hotel die zich in de voormalige kloosterkerk bevond tot 24.00 uur geopend zou zijn. Hier werd dankbaar gebruik van gemaakt. Mooi om te zien was hoe zangers en mede reisdeelnemers zich tot één groep vormden. Leeftijd speelde hierbij geen rol. Naarmate de drank zijn werk deed kwamen de gezangen los. Pastoor Ronald sprak vanaf de kansel zijn mede parochianen toe. Het was een gezellige boel, dit kennelijk tot ongenoegen van één van de hotelmanagers die er letterlijk het heen en weer van kreeg.

Pinkstermaandag alweer de laatste dag. Na het ontbijt was het uitchecken om vervolgens naar de Bootjes van Gent te lopen voor een rondvaart. Omdat we daar even wachten moesten werd Klokke Roeland maar eens ingezet. Kennelijk voor sommige omwonenden nog te vroeg. Ramen gingen open om te zien waar dit gezang vandaan kwam. De nog schaars geklede dames konden het echter wel waarderen. De zangers uiteraard ook.

Zingen onder de brug in Gent, Nick dirigeert

Vervolgens gingen we als één op de boot voor de rondvaart welke door de schipper op Belgische wijze van commentaar werd voorzien. Geregeld werd de boot even stil gelegd voor het zingen van wat liederen wat door de langzaam op gang komende menigte aan de kant met applaus werd begroet. Een heel mooi uitje. Voordat de reis voortgezet werd naar Brussel hadden we nog enige tijd voor een hapje of een drankje op één van de terrassen in deze mooie, typisch Belgische stad. Om 13.00 uur arriveerde onze bus bij het hotel waar de koffers ingeladen konden worden. Chauffeur Dirk stootte hierbij zijn hoofd tegen een bagageklep. Na deskundige verzorging kon hij toch aan het laatste gedeelte van de reis beginnen waarbij ondertussen Lieske ons nog maar eens van een drankje voorzag.

Concert in de St Michiels en St. Goedele kathedraal

In Brussel stond om 14.30 uur het concert gepland in de St. Michiels en St. Goedele Kathedraal. Een prachtig bouwwerk zowel van buiten als van binnen. Omdat hier geen vleugel voorhanden was werden alle nummers a capella gezongen. In tegenstelling tot de St. Maartenkathedraal in Leper gaf de akoestiek hier geen enkel probleem. Het werd een prachtig optreden voor behoorlijk veel publiek. Ik had graag mee gezongen, maar was te lang afwezig geweest. Het concert kreeg buiten op de trappen voor de kathedraal nog een kort vervolg. Ook hier was het publiek zeer enthousiast.

Op de trappen van de St. Michiels en St. Goedele kathedraal

Om 17.00 uur was het tijd om te vertrekken naar onze laatste stop, hotel de Gouden Leeuw in Terheijden. Voor Lieske de gelegenheid om nog een paar laatste ronden te doen. Regelmatig deelde ze deze dagen ook bonbons en koekjes uit. Eenmaal

aangekomen in het restaurant ging Titus met de pet rond voor een bijdrage voor Dirk en Lieske. Hier werd gul voor gegeven. Een blijk dat wij hun diensten zeer hebben gewaardeerd.

Tijdens het diner werd hun de enveloppe met inhoud door Titus overhandigd met uiteraard bijpassende woorden. Natuurlijk werd er ook voor hun gezongen. Hoewel ze normaal haar woordje goed kan doen lukte het Lieske ditmaal niet om te reageren, zo was ze door emoties overmand. Na het voortreffelijke diner was het

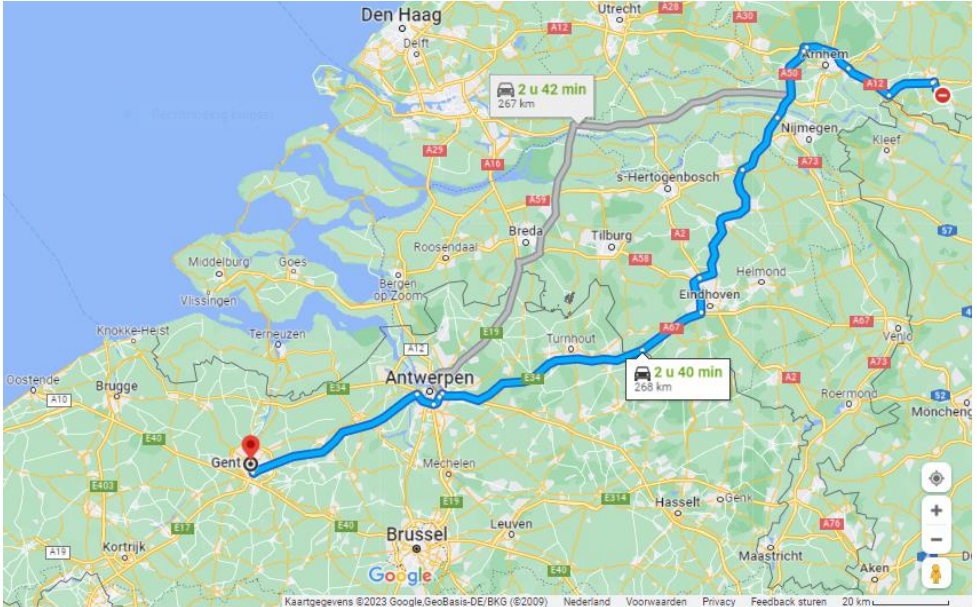
tijd om te vertrekken voor de terugreis naar Etten waar we om ca. 21.30 uur arriveerden. Ik denk dat we kunnen terugkijken op een zeer geslaagde koorreis. Alle lof voor de reiscommissie die dit perfect georganiseerd heeft. Ook voor de dirigenten en zangers die, ondanks dat het voor EMK begrippen een kleine groep was, prima gepresteerd hebben. Ik ben blij dat ik erbij was. Had het niet willen missen.

René Leijzer

De koorreis 2023 bekeken door een lid van de reiscommissie

Als reisleider heb ik de koorreis 2023 door Het Vlaamse Land als zeer prettig ervaren.

De voorbereidingen door de reiscommissie begonnen al in 2022. Rudy Rougoor, Dennis Roes, Gonny Pastoor en ikzelf hebben de reisorganisatie Orpheus gevraagd om een paar voorstellen te doen. De reis naar het Vlaamse land met daarin Brugge, Gent, Ieper en Brussel had de voorkeur. De muziek van Bezetting tot Vrijheid sloot hier naadloos bij aan.

De reis van Etten naar Gent en omgeving. Helemaal linksonder ligt de stad Ieper, ten westen van Kortrijk (direct links naast 'A19').

Op een mooie pinksterzaterdag 27 mei stonden 62 mensen klaar bij Köster op het kerkplein. Een grote dubbeldekker bracht ons met een tussenstop naar Brugge. De sfeer was uitgelaten en gezellig. Tijdens de tussenstop hebben we nog voor een groepje dames gezongen die een vrijgezellenfeest hadden die dag. Ze waren blij verrast met zoveel zingende mannen.

Na een korte wandeling hebben we het prachtige centrum van Brugge bezocht en heeft ieder op eigen gelegenheid geluncht. Men heeft de stad op zijn of haar eigen manier kunnen ontdekken. De één met Belgisch bier, de ander met heerlijke bonbons en nog anderen met een wandeling langs de prachtige plekjes van de stad. Het bezoek van de stad werd afgesloten in het restaurant Maximiliaan van Oostenrijk waar een diner werd geserveerd.

Op naar het hotel om in te checken bij Monasterium, een oud klooster in Gent. Mooie en luxe kamers op een prachtige locatie dicht bij de binnenstad. Omdat we geen concert hadden gepland zijn velen naar de gezellige terrasjes geweest, waar

de Ettense sfeer hing van drank en gezang. De prachtige binnenplaats van het hotel werd ook benut om bij te komen van de eerste reisdag.

Met een vroeg ontbijt begint de eerste pinksterdag. Er was een uitgebreid buffet met volop keus voor eenieder. Daarna reisden we naar Ieper en hebben een bezoek gebracht aan de Lakenhal waar het oorlogsmuseum is gevestigd. Een indrukwekkende en bijzondere plek waar iedereen verstild uit kwam, onder de indruk van alle ellende van de Eerste Wereldoorlog en de barbaarse gevechtshandelingen welke tot in detail werden getoond en veel mensen het leven hebben gekost in Ieper en omgeving. Hierna hebben wij de St. Maartens kathedraal bezocht en een voorproefje van het middag concert gegeven bij de ingang.

Het concert in de kathedraal was een mooi succes, er druppelde steeds meer publiek binnen. Terug naar de bus voor een excursie naar de Noorder Ieperboog. Indrukwekkend hoeveel graven en herdenkingsplekken er zijn in dit gebied. Om op tijd te komen voor het diner werd dit wel wat ingekort.

Om 19.30 uur moesten wij paraat staan voor de serenade bij de Menenpoort. Vele mensen dromden samen om een glimp op te vangen. Het koor stond mooi opgesteld en Niels zou de krans leggen. Het was oorverdovend stil tijdens deze plechtigheid, het koor zong met overgave het *Pie Jesu*, gevolgd door het prachtige *Sag mir wo die blumen sind* van Armanda. Zelf heb ik *No body knows* gezongen wat best spannend was, maar prachtig om te doen.

De krans van Niels zou bijna worden vergeten, maar een oplettend organisatielid bracht uitkomst.

Terug bij het hotel snel omkleden en naar de kapel voor het afpilsen. Het was nog lang rumoerig in het klooster. De volgende ochtend na het ontbijt eerst uitchecken en de koffers naar een zaaltje brengen. Dit gaf ons de gelegenheid om naar de stad te wandelen voor een boottocht door de

grachten van Gent (De Rijen). We pasten er net allemaal op. De gids vertelde over de historie van de panden en de grachten. Vele ramen gingen open bij het gezang van Klokke Roeland over het water. Langs de kade bleven mensen staan wachten en applaudisseerden. Na een lunch en de wandeling naar het hotel de koffers inladen in de bus, de chauffeur was te groot voor deze klus met een hoofdwond tot gevolg. Uiteindelijk kwam alles goed door de deskundige hulp van Melanie die hem een linnen toupetje opplakte. Op naar Brussel voor een concert in de St. Michiels en St. Goedele kathedraal. In de kelder naast het hoofdaltaar konden wij ons omkleden, waarna we een prachtig concert hebben gegeven. Als afsluiting hebben wij nog een aantal liederen hoog op de trappen buiten de kathedraal gezongen. Het publiek was duidelijk geamuseerd en applaudisseerde luid voor ons korte optreden. Met een voldaan gevoel van een paar prachtige dagen spoedde iedereen zich naar de bus voor vertrek naar Etten. Natuurlijk niet zonder een tussenstop in Terheijden voor een diner bij de Gouden Leeuw.

Titus Aldering

Beachvlaggen wapperen in Wageningen en Ieper

Vanaf nu zullen de concerten van het Ettens Mannenkoor al van verre te zien zijn. Evers Reclame uit Ulft heeft bijzonder mooie beachvlaggen gemaakt in prachtige kleuren met het nieuwe logo van het Ettens Mannenkoor. Deze zullen bij de volgende concerten prominent aanwezig zijn als aankondiging en uitnodiging voor de fans en bezoekers.

De vlaggen zijn voor de eerste keer gebruikt in Wageningen op 7 mei en voor de tweede keer in Ieper tijdens de koorreis naar België, om passanten naar binnen te lokken in de St. Maartenskathedraal voor het concert van het koor.

We bedanken onze vriendenkring, de Club van Honderd, voor de sponsoring van deze mooie beachvlaggen.

Richard Fukkink

De beachvlaggen wapperen bij de St. Maartenskathedraal in Ieper

Gilsing Herenmode in Didam: leverancier van het Ettens Mannenkoor en nu ook Hofleverancier

Zoals jullie weten is Gilsing Herenmode in Didam al een aantal jaren onze leverancier van mooie pakken, bijbehorende stropdassen, pochetjes, overjassen, etc. Wij hebben nauw contact met deze leverancier, vandaar dat wij te horen kregen dat Gilsing Herenmode in 2023 het 125-jarig jubileum zou vieren.

Ik heb daarna gelijk een optie genomen en voorgesteld dat wij als EMK daar een bijdrage aan zouden willen leveren. Frank Hageman, de eigenaar van Gilsing Herenmode, was ontzettend stil over dat 125 jarig jubileum. Hij vertelde er niet veel over, terwijl ik hem steeds maar vroeg “hoe gaat het nu” en “wanneer gaat het gebeuren”. “Ja”, zegt hij, “dat is allemaal nog niet zo duidelijk en ik laat het je weten zo gauw ik de beslissing heb genomen, wanneer”, enzovoort.

Ik heb hem wel wat foto's gestuurd, wat nieuwe foto's waar we bij Amphion prachtig in het pak van de Club van Honderd met de rode pochetjes en rode dassen staan. Deze waren terug te vinden in de jubileumkrant van Gilsing.

De rode pochetjes en dassen zijn overigens beschikbaar gesteld door het dames promotieteam.

Uiteindelijk na veel zeuren kwam ik erachter dat ongeveer in juni een bijeenkomst zou worden gehouden van het 125 jaar jubileum.

Hoe dat er precies uit kwam te zien was niet duidelijk. Ik zeg tegen Frank, “Zit er soms iets geheims achter?” Want het werd zo spannend steeds. Nou daar liet hij zich niet over uit.

Frank Hageman en burgemeester Harry de Vries maken het schild Hofleverancier zichtbaar
Foto: Stem van Montferland

Het was dus wel duidelijk dat er iets geheimzinnigs zou gaan gebeuren en wat blijkt, een aantal weken vooruit, voordat die datum er was, liet hij mij weten dat hij een aanvraag had gedaan om Hofleverancier te worden.

Dat was natuurlijk wel iets spannends en als dat door zou gaan iets unieks voor zowel de Herenmode branche als voor het EMK dat hier nauw bij betrokken was.

Hoe dat nu aan te pakken zonder dat de leden allemaal wisten dat er een Hofleverancier predicaat was aangevraagd?

En het was ook nog lang niet besloten dat dit door zou gaan.

Vandaar dat ik toch maar ongeveer een week of drie van tevoren de serenade op de agenda heb laten zetten van het EMK. Maar nog niet erbij waar die dan zou zijn, per slot van rekening was het allemaal nog niet zeker.

Nou uiteindelijk een week of twee van tevoren kreeg ik te horen dat het definitief door zou gaan op 15 juni. De burgemeester zou komen en allerlei genodigden zouden dan welkom zijn op de viering van het 125-jarig jubileum.

Het grote schild dat aan de voorgevel zou prijken zou dan onthuld worden.

Voor ons reden genoeg om de serenade een extra tintje te geven en dat aan onze leden te gaan vertellen.

Het moet gezegd het was een prachtige bijeenkomst.

De burgemeester had geen woorden genoeg om te vertellen dat hij zeer enthousiast was over de Hofleverancier status van Gilsing Herenmode.

Foto: Montferland Journaal

Ook had hij nog de nodige woorden voor het Ettens Mannenkoor: dat stond natuurlijk prominent vooraan en heeft daar een aantal prachtige liederen gezongen. Lang zal ze leven kon natuurlijk niet uitblijven en er was zelfs een superlid.

Ja, al met al een prachtig mooie serenade met daaraan gekoppeld een receptie welke voorzien was van een hapje en drankje.

Het was fantastisch. Ik denk dat door het hebben van het predicaat Hofleverancier Frank Hageman bijna naast zijn schoenen loopt van verwandheid.

Des al niet te min blijft hij nog steeds onze leverancier en in dit geval ook de hofleverancier van het EMK voor de kleding en attributen die daarbij horen.

Steenovenconcert 2023: mijn eerste concert bij het Ettens Mannenkoor!

Omdat het misschien leuk zou zijn, om het Steenovenconcert door de 'frisse ogen' van een nieuw lid te bekijken, vroeg Franciscus me, om mijn indrukken even kort op papier te zetten. Ik ga m'n best doen.

Het had even wat voeten in de aarde, voordat ik het licht op groen had gezet om mee te doen. Dus na hard studeren, in een geleend pak en met een stevige dosis 'gezonde' zenuwen stond ik er op 26 juni mooi tussen.

Eerst 's morgens even helpen bij de opbouw, zij het drie kwartier te laat, misverstandje van mijn kant. Ik kende de hele hal niet en toen ik op m'n fiets aan kwam, vroeg ik me af, of ik wel goed zat. Er reed iemand met een grote shovel door een grindvlakte tussen gammele loodsjes en een bouwvallig woonhuis. Achter het huis een grote loods. Daar stonden fietsen, dus daar was volk.

Opbouwen ging vlot en was ook gezellig om te doen. Naar huis, nog éven het repertoire voor de avond doornemen. Schoenen poetsen, haar kammen. Titus nog even appen voor een stropdas. Titus nam een stropdas mee.

Auto op het veld en vervolgens m'n man in de zaal geparkeerd. Ging beiden opvallend vlot. Met publiek erbij was de zaal ineens veranderd van een oude

industriële hal naar een evenementenlocatie met sfeer en gezelligheid. En toen was het zover.

Veel leden hebben me even een hart onder de riem gestoken, waarvoor veel dank. De zenuwen bleven overigens, die verdwenen pas op het podium. In overleg

mocht ik voor een keertje achteraan gaan staan. Wellicht onnodig, maar voor het zelfvertrouwen wel even lekker.

En vanaf dat moment was het gewoon genieten. Het SBOG was een plezier om naar te luisteren, net als onze solisten. Op half volume, maar zelden de weg kwijt heb ik me door het programma heengeslagen. De vele uurtjes studeren werden uitbetaald. En omdat ik meer loskwam van m'n map, kon ik ook eens kijken wat Nick eigenlijk allemaal aan het doen was. Moet ik vaker doen.

Het publiek was ontspannen en enthousiast en het SBOG en EMK deden het super. Naast elkaar en met elkaar. En toen was het allemaal alweer voorbij. Lekker geslapen, volgende ochtend nog even helpen afbouwen en op naar het volgende concert, aanstaande zondag. Met een gezonde dosis zenuwen, maar gesterkt door een, wat mij betreft, geslaagde eerste keer. Bedankt heren!

Taco De Liefde

De primeur van de tablet bij een concert van het Ettens Mannenkoor

De volgende stap op het digitale pad is gezet. Tijdens het Steenovenconcert op 26 juni en het concert bij het Onland op 2 juli heeft een deel van het koor gebruik gemaakt van de tablet in plaats van de map. Een ontwikkeling die bij andere muziekgroepen al enige tijd gangbaar is. Zo ook bij het Symfonisch Blaasorkest Gaanderen, tijdens deze beide concerten onze muzikale partner.

Op de voorgrond "showt" Jan de Weerd het gebruik van zijn tablet tijdens het Steenovenconcert

De ervaringen moeten nog worden geëvalueerd, maar uit de eerste reacties blijkt dat de één niet anders meer zou willen, terwijl de ander het veelvuldig scrollen lastig vindt of toch liever met papieren partituren werkt.

Voor zover bekend, werd vanuit het publiek de mix van mappen en tablets niet als storend ervaren. Ook de vrees dat het licht van de tablets teveel op de gezichten van de zangers zou schijnen, bleek gelukkig ongegrond.

Om het gebruik van de tablet verder te stimuleren, heeft De Club van 100, één van de initiatiefnemers van de introductie van de tablet, twee tablets aangeschaft, die onder belangstellende leden rouleren. Een mooi initiatief, dat hopelijk bijdraagt aan een toename van het aantal tabletgebruikers.

Wordt vervolgd.

Maurice Ebbers
Arnold Schenk

Na de vakantie

Met twee succesvolle optredens samen met het SBOG achter de kiezen mogen we de vakantie in. Een aantal weken rust en dan er weer vol tegenaan. Op de korte termijn krijgen we de nodige kerstactiviteiten en op de lange termijn ligt er zoveel in het verschiet dat daarover nadenken mij al hoofdpijn bezorgd. We hebben nog een groot concert met het saxofoonorkest 'tegoed', gaan uiteraard de Club van 100 niet vergeten, nog een reisje naar België lijkt mij persoonlijk wel een idee en dan mag er weer een nieuw 5-jaren plan komen voor een volgend jubileum. Misschien een feestelijke musical over ons eigen mannenkoor: 'Het Mannenkoor, De Musical!'

Alle gekheid op een stokje, laten we eerst maar eens terug kijken op de afgelopen periode. Na de Corona jaren hebben we met z'n allen de zaken weer aardig op de rit. Er wordt weer steeds beter gezongen, we vinden onze draai bij de schutterij, solistenrepetities worden steeds meer gestroomlijnd en de concertagenda is aardig gevuld.

De concerten in België bewezen dat we ons ook met een kleinere groep goed kunnen laten horen. Er zijn daar gewoon goede concerten gegeven met afwisselend repertoire. Een prima doorsnee van wat we als koor kunnen. Dat de sfeer tijdens die reis prima was, heeft daar zeker aan meegeholpen. We hebben er met z'n allen enorm veel plezier gehad. Een mooi en dankbaar reisdoel dat vlak om de hoek ligt.

Wat de concerten betreft bleek in onze eigen Steenoven en bij Het Onland dat een voltallig EMK toch net even meer indruk maakt. Nummers als The Saints, Rhythm of Life en Battle Hymn komen echt binnen wanneer je ze met 70 plus kerels zingt. Kwantiteit en kwaliteit vullen elkaar mooi aan. Dat we nummers als Joska en Bui Doi nog niet helemaal in de vingers hebben is jammer, maar dat komt!

Wat in alle concerten bleek, is de meerwaarde van ons solistenensemble. De

dubbele bezetting zorgt voor stabiliteit en het regelmatig werken met Armanda zorgt ook voor een stijgende lijn bij de verschillende stemmen.

Het Ettens Mannenkoor met Nick en Armanda tijdens het Steenovenconcert

Gert Jan van der Storm zingt Bui Doi

Over Gert Jan appte ik onlangs "Er zit een heldentenor in die kerel". Dat verdient misschien wat uitleg. In de klassieke zang is een heldentenor een grote stem met

flinke hoogte. Vaak betreft het een bariton (grote en ruime klank met donker timbre) die flink geoeffend heeft op z'n hoogte. Als dat slaagt, kan zo iemand tenorliggingen aan met behoud van dat donkere timbre. Uit vroeger jaren was Lauritz Melchior (groot Wagner-zanger uit de jaren 1930-1960) de beroemdste op dat vlak. Google die naam maar eens.

Nu wil ik Gert Jan niet met deze man vergelijken, maar zoals hij Bui Doi onder de knie heeft gekregen is toch geweldig. Ik had voorspeld dat hij de hoogte van dat nummer niet aankon en dat logenstrafte Gert Jan glorieus. De hoge a was zo ongeveer de beste noot uit het hele stuk, petje af!

En of het niks is, zingen Maik, Frank, Titus en Rudy hun solo's met net zoveel inzet en gemak. Het verbreedt de mogelijkheden van het EMK, juist omdat al die solisten zich inzetten in nummers waarbij altijd het gehele koor is betrokken. Genoeg redenen om met plezier vooruit te blijven kijken en na de vakantie op een zelfde voet verder te gaan, maar zeker ook naar nieuwe wegen en mogelijkheden te blijven zoeken.

Nick Moritz

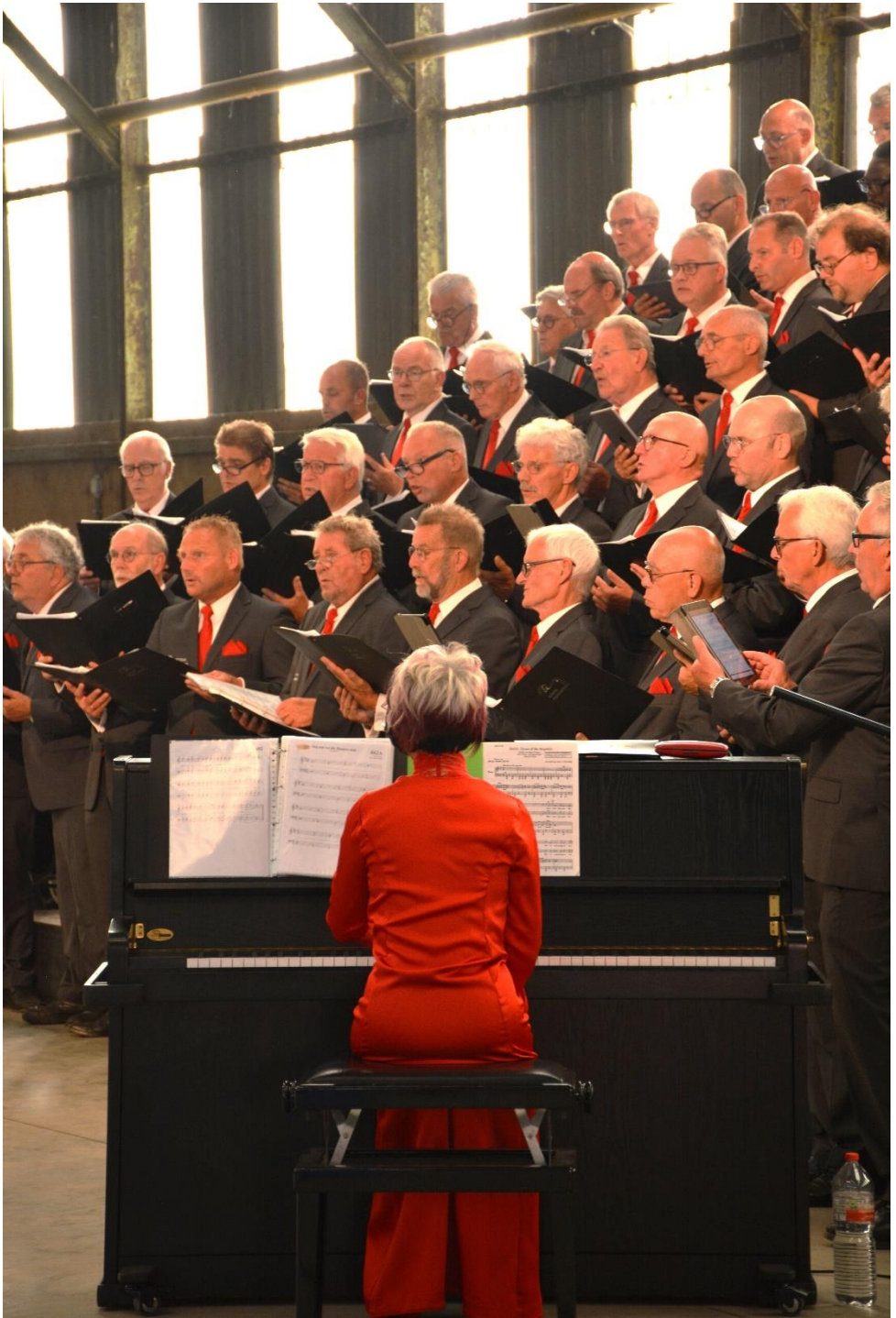
De solisten bij het Steenovenconcert: Rudy Wieskamp, Frank Geurtsen, Maik Dieker, Gert Jan van der Storm en Titus Aaldering

Alle foto's van het Steenovenconcert in dit nummer zijn gemaakt door Judith Trip-Vriezen

Stichting Erfgoed Martinuskerk Etten 01-07-2023

Leden EMK,

Donderdag 29 juni was er weer een informatieavond voor alle belangstellenden die de laatste informatie wilden over de toekomst van onze St. Martinuskerk te Etten.

Jullie als toekomstig gebruiker van dit prachtige gebouw wil ik daarom graag bijpraten over de laatste stand van zaken.

Oprichting Stichting

Op 19 oktober 2022 is de Stichting Erfgoed Martinuskerk Etten opgericht. De Stichting is inmiddels ingeschreven bij de KvK en is bevoegd om rechtshandelingen te verrichten. Inmiddels heeft de stichting ook een bankrekeningnummer. De Stichting heeft tot doel om de Martinuskerk, inclusief de pastorie en wellicht later ook het kerkhof over te nemen, te behouden voor het dorp Etten en aan de gemeenschap ter beschikking te stellen.

Graag willen we de Sint Martinuskerk ombouwen naar een gemeenschapsvoorziening met behoud van zoveel mogelijk elementen van het huidige gebouw. Een centrale plek in het dorp Etten waar verenigingen terecht kunnen, waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, waar cultuur samenkomt en waar de hele gemeenschap zich thuis voelt. Om dat doel te realiseren zijn al veel stappen – vaak op de achtergrond – gezet. Hierbij een opsomming van hetgeen we laatste periode hebben ondernomen.

Parallel aan deze bijeenkomst heeft het parochiebestuur op 15 en 22 juni jl. informatieavonden gehouden in de Mariakapel en daarbij een toelichting gegeven op de sluiting van de kerk nadat op 20 mei 2023 de officiële kanselmededeling is gedaan. In september 2023 zullen nog 2 hoorzittingen gehouden worden waarbij formeel bezwaar gemaakt kan worden. De laatste viering in de kerk wordt gehouden op 7 januari 2024 waarna de kerk aan de eredienst onttrokken wordt.

Een rode draad door ons verhaal in de afgelopen maanden is het “kip-eiverhaal”. Om een voorbeeld te geven: een subsidieaanvraag kan vaak pas

ingediend worden als je eigenaar van het gebouw bent... om eigenaar van het gebouw te worden, heb je echter financiële toezeggingen nodig waarin onze plannen financieel ondersteund worden... en om een subsidieaanvraag in te dienen heb je weer een bankrekening nodig... en dat is tegenwoordig helaas een maandenlange procedure... Kortom: soms zetten we 2 stappen vooruit en weer 1 stap achteruit, maar uiteindelijk gaan we in volle vaart en met frisse moed door.....

Gesprekken parochiebestuur

Wij hebben in de afgelopen maanden vele malen gesproken met het bestuur van de Maria-Laetitia parochie over de overname van de Martinuskerk nadat bekend werd dat zaal Köster dichtging. Daarbij hebben we onze plannen op locatie toegelicht en waar nodig verder onderbouwd. Op 7 oktober 2022 is een brief ontvangen waarin de parochie medewerking heeft toegezegd voor de overname van de kerk voor een symbolisch bedrag, mits er een deugdelijke onderbouwing (financieel én visiematig) aan ten grondslag ligt. Ook hebben we later de bevestiging gekregen dat we de pastorie tegen taxatiewaarde kunnen overnemen. Uiteindelijk is het parochiebestuur echter afhankelijk van het standpunt van het bisdom (= formele eigenaar)..

We hebben met het parochiebestuur samen deze weg ingeslagen en ervaren volledige medewerking van het parochiebestuur. En dat is prettig, want zonder hun medewerking kunnen we dit project niet laten slagen. Op 20 mei 2023 hebben we onze definitieve financiële onderbouwing/begroting voor overname van de kerk en pastorie naar het parochiebestuur gestuurd. Deze brief is uiteindelijk naar het bisdom gegaan.

Op 16 juni j.l. is het voorstel tot overname van de kerk door ons als stichting besproken binnen de “Raad voor Economische Aangelegenheden” van het bisdom. Hoewel alle seinen op groen staan, zijn we nog in afwachting van de uitkomst hiervan..... maar we hebben goede hoop.

Ondertussen ligt de conceptkoopakte klaar ter ondertekening. Hierin hebben we afspraken gemaakt over de overname van de kerk (tegen symbolisch bedrag) en de pastorie (tegen taxatiewaarde). Zo staat er bijvoorbeeld ook in dat we de kerk de eerste 25 jaar niet mogen vervreemden op straffe van een boete. En dat is begrijpelijk. In de conceptkoopakte is bepaald dat de stichting uiterlijk 31 december van dit jaar eigenaar van de kerk wordt, dat is dus net voor de laatste viering op 7 januari 2024.

Gesprekken gemeente

In januari 2022 is voor de 1^e keer ook verkennend gesproken met een aantal wethouders van de gemeente Oude IJsselstreek waarbij het plan is toegelicht. De wethouders hebben hun enthousiasme uitgesproken en hun volledige medewerking toegezegd nadat zij op 23 november 2022 een bezoek op locatie hebben gebracht. De Stichting heeft het college dan ook schriftelijk verzocht

om een principebesluit te nemen en (financiële) medewerking toe te zeggen. Een principebesluit houdt in dat het college in principe akkoord geeft voor ons plan.

Op 25 januari 2023 hebben we over de financiering en vereiste vergunningen gesproken op het gemeentehuis. Inmiddels hebben we al wel een verklaring van geen bezwaar van het college van B&W ontvangen. Deze was nodig om een subsidieaanvraag bij de provincie in te dienen (daarover dadelijk nog meer).

Op 19 april 2023 hebben we een subsidieaanvraag bij de gemeente ingediend voor een bijdrage op grond van de “Regeling accommodatie stichtingskostensubsidie”. Deze regeling vergoedt 30% van de totale werkelijke kosten. We verwachten hier op korte termijn duidelijkheid over te krijgen.

Vóór de zomer verwachten we verder een principebesluit van de gemeente in reactie op ons principeverzoek. De planologische procedure kan dan in gang gezet worden. Hoogstwaarschijnlijk is geen bestemmingsplanwijziging noodzakelijk, maar kan via de Kruiemelgevallenregeling de reguliere procedure omgevingsvergunning worden gevolgd. Concreet scheelt dat veel tijd en dat zou betekenen dat het bestemmingsplan niet aangepast hoeft te worden en dat we dus niet naar de gemeenteraad zouden hoeven.

Daarnaast zijn sinds 2022 gesprekken gaande om de brandveiligheid van het gebouw te garanderen en verzekeren in het kader van een gebruiksvergunning.

Provincie Gelderland

Op 28 juni 2022 heeft een delegatie van provincie Gelderland (afdeling subsidieverstrekking én de leefbaarheidsalliantie) een bezoek op locatie gebracht. Met enthousiasme werden de plannen ontvangen. Voor de financiering van de transformatie van een kerk tot multifunctioneel gebouw zijn wij geweest op twee subsidieregelingen, genaamd *Regeling Gemeenschapsvoorziening* en de regeling *Functioneel gebruik erfgoed*. Daarnaast kent de provincie leningen op het gebied van duurzaamheidsinvesteringen.

Op 11 januari 2023 heeft een vervolgesprek plaatsgevonden met de provincie over de mogelijkheden. Nadat we onze bankrekening eindelijk hebben kunnen openen hebben we op 1 mei 2023 de subsidieaanvraag bij provincie ingediend vergezeld van een projectplan. We hebben te horen gekregen dat de aanvraag vooralsnog te vroeg komt, omdat we nog geen eigenaar zijn en de benodigde vergunningen nog niet binnen zijn, maar we zijn van harte uitgenodigd om de aanvraag in januari 2024 opnieuw in te dienen.

Gelders Genootschap/Monumentencommissie

Op 30 augustus 2022 hebben de ambtenaren van de gemeente Oude IJsselstreek (Team Vergunningen) en het Gelders Genootschap (in verband met status Rijksmonument) een bezoek op locatie gebracht. Ook daar werd

enthousiast gereageerd op de plannen en is flexibiliteit en medewerking toegezegd t.a.v. de uitvoering van het plan. De bevindingen zijn schriftelijk vastgelegd in het positief advies d.d. 14 september 2022 van het Samenwerkingsverband Cultuurhistorie Gelderland. Daarin wordt bijvoorbeeld positief geadviseerd over het aanbrengen van een nooduitgang en zelfs de mogelijkheid voor het creëren van extra ramen aan de horecazijde en het aanbrengen van zonnepanelen werden positief ontvangen.

Horecaexploitant

In het afgelopen jaar hebben diverse gesprekken plaatsgevonden met Stan Theunissen en Erik Leusink van Pow-Rent, die geïnteresseerd zijn in het uitbaten van de horeca. We hebben met elkaar gesproken over afspraken rondom repetitieve avonden van verenigingen, maar ook over mogelijke activiteiten die bijvoorbeeld in de weekenden ontplooid kunnen worden in de nieuwe gemeenschapsvoorziening. Ook moeten er uiteraard heldere afspraken worden gemaakt over betaling van huur en afdracht voor vaste lasten. Hierover wordt een overeenkomst met elkaar opgesteld.

Voorlopige gunning

Om in januari 2024 ook snel van start te kunnen gaan, hebben we het project vast aanbesteed. In december 2022 zijn de vier plaatselijke aannemers uitgenodigd om een prijsopgaaf te doen naar aanleiding van het toegestuurde bestek. Tevens zijn aanvullend offertes aangevraagd voor enkele afzonderlijke bouwonderdelen. Gunning is uiteraard onder voorbehoud van het verkrijgen van de benodigde vergunningen en een financieel-sluitende begroting. Uiteindelijk hebben 3 plaatselijke aannemers een prijsopgaaf gedaan en heeft op 30 januari onder leiding van het stichtingsbestuur de voorlopige gunning plaatsgevonden. Iedere aannemer heeft zijn prijsopgaaf in een gesloten envelop aangeleverd en uiteindelijk is Aannemersbedrijf Jan van Dulmen als laagste inschrijver uit de bus gekomen.

Energiescan

Op 18 januari 2023 hebben enkele energieadviseurs op het gebied van duurzaamheid een bezoek gebracht op locatie. Daartoe is een energiescan opgesteld. Mede op basis van uitgebrachte offertes door installatietechnische bedrijven volgt nog een nadere uitwerking van de verbouwplannen, de begroting en de duurzaamheidsaspecten daarin. Zo hebben we ook de plaatsing van zonnepanelen bespreekbaar gemaakt.

Financiën

Zoals enkele keren benoemd is een sluitende financiële (meerjaren)begroting van essentieel belang. De werkgroep financiën heeft zich daarom het afgelopen jaar al flink ingezet om bijvoorbeeld de gemeente, provincie en EU aan te schrijven voor financiering. Daarnaast gaat de werkgroep financiën zich bezighouden met het aanschrijven van landelijke fondsen zoals het Oranjefonds, VSB-fonds, Rabobank, Univé, enz. Ook hebben we ons door

diverse fiscalisten laten informeren over btw-constructies en hebben we een notaris mee laten kijken naar de conceptkoopakte. Later in het jaar zullen we ook een actie opzetten waarbij Ettenaren of andere geïnteresseerden en gebruikers ons financieel willen steunen met een vast bedrag per jaar in de vorm van donateur of vriend van Martinus. Hier moeten we nog vorm aan geven en komen we later op terug.

Hoe verder?

Om het plan te doen slagen hebben we de steun nodig van zoveel mogelijk gebruikers en verenigingen. Op 7 november 2022 heeft een informatieavond plaatsgevonden voor potentiële gebruikers van de gemeenschapsvoorziening. Middels een formulier hebben zij hun gebruikerswensen kunnen doorgeven. Denk aan benodigde repetitieruimte, opslagcapaciteit en bijvoorbeeld voorkeur voor de avonden voor het houden van verenigingsactiviteiten. Veel verenigingen hebben in een intentieverklaring hun voornemen om gebruik te maken van de gemeenschapsvoorziening vastgelegd.

Maar uiteindelijk is ons plan natuurlijk niet alleen voor gebruikers en verenigingen.

Het is een project ván en vóór alle Ettenaren. Uiteindelijk hebben we uw hulp allemaal nodig, hetzij voor de vele werkzaamheden die nog moeten plaatsvinden (denk aan het demonteren van de banken, tijdelijk verwijderen van beelden, altaren en preekstoel en andere inventaris), hetzij voor de werkzaamheden in de toekomst, maar ook als bezoeker van ons gemeenschapsgebouw. In het bijzonder willen we ook de huidige vrijwilligers van de geloofsgemeenschap waar mogelijk een nieuwe plek geven. Zij zijn daarom al eerder op 14 maart jl. geïnformeerd over de stand van zaken tot dan toe.

We zullen daarom de rest van dit jaar nog vele gesprekken voeren met gebruikers, verenigingen, dorpsgenoten, buurtbewoners en andere geïnteresseerden om zoveel mogelijk draagvlak te creëren, rekening te houden met elkaars wensen en samen succesvol te zijn in de toekomst!

Ps, bovenstaande logo cq tekening van de kerk is gemaakt door jullie zeer gewaardeerde koorlid Toon Helmes.

Met vriendelijke en muzikale groet

Peter Ketelaar

Voorzitter Stichting Erfgoed Martinuskerk Etten.

Tuinconcert met het Symfonisch Blaasorkest Gaanderen

Op 2 juli was het Ettens Mannenkoor te gast bij het tuinconcert van het Symfonisch Blaasorkest Gaanderen, de traditionele afsluiting van het seizoen van het orkest. Zes dagen ervoor was het andersom: toen was het SBOG te gast bij het Steenovenconcert van het Ettens Mannenkoor, de traditionele jaarlijkse seizoensafsluiting van het koor.

Zoals de naam al aangeeft was het concert buiten in de tuin naast 't Onland, gelukkig met mooi zonnig weer. Mede dankzij dit mooie weer was er veel publiek: de hele tuin zat vol mensen, enkele honderden en de ruimte voor het koor was krap: de opstelling was in drie rijen met "de rug tegen de muur" en bijna "op schoot bij het publiek". Nick moest midden tussen het publiek gaan staan om het koor te kunnen dirigeren. Door de omslotenheid van de ruimte door gebouwen en de natuurlijke begroeiing viel dit buiten zingen alleszins mee, zelfs bij windkracht vier kon het publiek de zang toch goed horen.

Het concert was heel geslaagd. Je kon vaak de vogels horen, zo stil was het. De dirigenten Nick en Joop leidden koor en orkest vaardig door het gevarieerde programma. Joop kan ook goed een Mannenkoor dirigeren, hij draaide zich helemaal om naar het koor bij het gezamenlijke deel en hield echt rekening met de zangers. Hij dirigeert een fantastisch orkest op een fantastische manier. Heel mooi om naar te luisteren en te zien hoe hij dat doet.

De verjaardagen van juli, augustus en september

01 juli Marcel Schuurman

05 juli Fred Niesink

06 juli Jan de Weerd

09 juli Loes Bus

15 juli Bart Schenning

16 juli Gerard Poodt

20 juli Theo ten Brink

20 juli Jos van Toor

21 juli Marcel Berndsen

23 juli Jacqueline Welling

DPT

CD team

01 augustus Arnold Schenk

04 augustus Annie Sessink DPT

04 augustus Maurice Scholten

07 augustus Bennie Helmink

09 augustus Peter Ketelaar Reg.com

10 augustus Frank Aaldering

15 augustus Dirk Wanders

17 augustus Bert Steentjes

20 augustus Frank van Dulmen Reg.com

23 augustus Hans Jansen

29 augustus Rudy Rougoor

01 september	Cor van Goethem	
02 september	Marjolein Kock	DPT
06 september	Jozef Oostveen	
07 september	Jos ter Steeg	
07 september	Chrysto Wormskamp	
07 september	Martin Sluyter	
10 september	Engbert Hofstee	
22 september	Hans Derksen	
30 september	Patrick Wiendels	

**Van harte
gefeliciteerd!**

Club van Honderd van het Ettens Mannenkoor

Als lid van de Club van Honderd van het Ettens Mannenkoor kunt u van ons het volgende verwachten:

1. Elk kwartaal ontvangt u ons clubblad "De Stemband" met veel wetenswaardigheden over het Ettens Mannenkoor.
Verder is het clubblad gevuld met de laatste nieuwtjes, uitgebreide beschrijvingen van de concerten en natuurlijk de concertagenda.
Kortom, het is een blad vol gezelligheid en EMK-nieuws.
2. Een keer per jaar ontvangt u een uitnodiging om een speciaal jaarconcert mee te maken. Er zijn dan plaatsen voor u gereserveerd op de mooiste plaatsen, en er is extra begeleiding en verzorging.
3. En natuurlijk ..... meer dan honderd blij gezichten van de zangers als ze voor u zingen.

Hieronder de volgende mogelijkheden om mee te doen als vriend van de Club van Honderd t.b.v. het Ettens Mannenkoor.

- a- € 50.- lid van de Club van Honderd plus 4x Stemband en 2 toegangskarten voor een jaarconcert
- b- € 100.- lid van de Club van Honderd plus 4x Stemband en 4 toegangskarten voor een jaarconcert

Aanmelden gaat heel gemakkelijk; per e-mail naar cvh@ettensmannenkoor.nl of per post door het invullen van onderstaande bon.

.....

Naam : .....

Adres : .....

Postcode en woonplaats : .....

Telefoonnummer : .....

Geeft zich op als lid van de Club van Honderd van het EMK per ..... / ..... / .....

Keuze lidmaatschap : -a- -b- (aub. keuze omcirkelen)

Ettens Mannenkoor : Brouwersveld 8, 7031 DB Wehl GLD
t.a.v. secretaris Club van Honderd

Koningslinde 30
7131 MP Lichtenvoorde
Tel: 0544-372576
E Mail: info@vanooijebouw.nl
www.vanooijebouw.nl

***Onderhoud op basis van Openheid –
Eerlijkheid – en Vertrouwen***

